

Autoritats UB. Una eina més enllà del catàleg

Ester Plana, Anna Playà, Anna Salvadó

II Jornada de Bones Pràctiques, 26 d'abril de 2016

1. [1] A partir d'aquests tres punts (D'on venim, La consulta en línia, Cap on volem anar) intentarem explicar perquè entenem les Autoritats UB com una eina que va més enllà del catàleg, el potencial que té en aquests moments i el que pot arribar a tenir.

D'on venim:

2. [2] Els primers registres d'autoritat es van començar a fer el 1993. En aquell moment es treballava amb el sistema Ariadna de la BNE i en el canvi de programa que hi havia hagut des del BUBIS s'havien perdut els camps locals que dins dels registres bibliogràfics regulaven d'alguna manera les entrades no admeses. La intenció inicial era la d'unificar els punts d'accés i facilitar la consulta dels índexs, objectius totalment centrats en el catàleg.
3. [3] En fer-se el canvi de programari a VTLS l'any 1995, que comportà també l'inici del treball en el Catàleg Cooperatiu d'Universitats Catalanes (CCUC), es va començar també la redacció de les *Pautes per l'elaboració de registres d'autoritat de la BUB*, el que permeté, un cop finalitzades, la incorporació de la major part dels catalogadors de Procés Tècnic a aquesta tasca durant el curs 1999-2000, així com ampliar el tipus d'autoritats amb els registres de títols de col·lecció, títols uniformes i autors-títols, així com el volum general d'aquestes.
Va ser també en aquell curs, 1999-2000, que al crear-se la primera base de dades de fons personals amb la documentació de Joaquim Carreras Artau, es va veure la necessitat que les autoritats del catàleg bibliogràfic anessin més enllà del mateix catàleg i servissin també per normalitzar les entrades dels índexs d'altres bases de dades externes a ell, gestionades d'alguna manera per la Biblioteca. Per poder facilitar la consulta de les autoritats es començà a plantejar la necessitat d'accedir-hi des del web de la Biblioteca i a valorar els requeriments que aquest entorn hauria de complir.

Es comença aquí a pensar que les autoritats del catàleg havien de ser útils més enllà d'aquest.

4. [4] Gràcies a la tasca de l'Àrea de Tecnologies de la UB el 2004 s'aconsegueix aquest objectiu. A partir d'aquest moment ja podem parlar del catàleg Autoritats

UB com a tal, útil no només per facilitar el treball en les bases de dades, gestionades per la Biblioteca, que en aquell moment hi havia i les que van anar venint posteriorment, sinó que les Autoritats UB s'obren al món amb gran èxit de consulta, atès que els catàlegs d'autoritats de les grans biblioteques nacionals encara no eren accessibles en línia.

5. [5] El següent canvi de programa tingué lloc el 2008, quan es va passar a Millennium, i vingué acompanyat de la unificació dels dos catàlegs de la UB, el de Fons Antic i el de Fons modern. A nivell d'autoritats això va provocar la necessitat de fer una tasca d'unificació dels índexs i de les autoritats que venien dels dos catàlegs.
6. [6] Però també comportar l'enriquiment de les Autoritats UB amb els registres d'impressors i antics posseïdors provinents del Fons Antic, i l'accés a aquestes bases de dades.
7. [7] Finalment, el febrer de 2009, es va poder accedir, a través del web, als registres del *Catàleg d'autoritats de noms i títols de Catalunya (CANTIC)*, que incloïa inicialment autors personals i entitats.
Durant tot aquest temps les prestacions de la consulta web de les Autoritats UB ha anat evolucionant i la creació dels registres s'ha anat adaptant a noves pautes i procediments tant per la participació en el CANTIC, com per l'entrada en joc de les noves normatives internacionals (RDA).

Veiem ara quines possibilitats de recuperació i quina informació ens aporten actualment les Autoritats UB.

Consulta en línia:

8. [8] La consulta d'Autoritats UB ens permet una cerca molt més acurada i completa que la que es pot veure des de l'opac. A partir de paraules clau del registres i dels índexs (noms de persona-títol, noms d'entitat/congressos-títol, títols uniformes i les seves expressions i col·leccions) amb diferents combinacions. Des d'autoritats UB podem accedir a informació complementària com el CANTIC, VIAF, etc.
9. [9] Amb quins continguts?: el contingut pot variar en funció de les característiques del registre i del moment de creació del mateix. Pot anar des de només l'entrada acceptada amb la seva font, passant per la redacció de les

entrades no admeses i les relacionades. També hi trobem notes que justifiquen la forma acceptada o amplien la informació sobre la mateixa.

10. [10] Sempre hi consten els enllaços que porten als registres bibliogràfics del catàleg que contenen aquesta entrada, ja sigui en l'índex que li pertoca per tipus (autor, títol) com també en l'índex de matèries.
11. [11] A banda dels lligams que ens porten al catàleg, posteriorment els registres s'han anat enriquint amb aquells que ens permeten la connexió amb altres bases de dades o ampliació de la informació relacionada amb l'encapçalament del registre. Són els següents:
 - 024 (altres identificadors normalitzats): aquest camp ens permet fer el lligam per una banda al catàleg d'autoritats internacional VIAF, gràcies a l'identificador que entra per càrrega a partir de l'abocament dels registres fets al CCUC en aquest catàleg on hi participem a través del CANTIC. També d'altra banda, s'utilitza per fer el lligam en el cas de professors i investigadors de la UB amb les bases de dades (ORCID, Scopus, Research-Id), des d'on a més de possibles formes variants es pot completar la informació sobre l'autor.
 - 856 (localització i accés electrònic): permet el lligam amb diferents informacions complementàries com pot ser l'accés a la GEC, la Viquipèdia i/o als documents publicats en el Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona, en el cas dels professors i dels investigadors.
12. [12-13] Veiem l'exemple del registre de Josep Albanell, que ens permet el lligam amb diferents informacions complementàries com pot ser l'accés a la GEC i a la base de dades de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Tenint sempre en compte que aquests enllaços siguin estables i controlables.
13. [14-15] És també des del camp 856 que en el cas dels registres d'autoritat de les pel·lícules enllacem amb el tràiler i fins i tot en alguns casos amb el contingut sencer de la pel·lícula.
14. [16-17] Pel que fa als impressors i antics posseïdors, que s'han treballat en aquestes dues bases de dades d'imatges, els registres d'Autoritats UB donen accés directe a elles.
15. [18] És tot pensant en facilitar la recuperació i la difusió de la producció de la comunitat universitària i de la història de l'entitat, que a partir de les autoritats UB es van crear les llistes de Professors UB i Rectors UB.

16. [19-21] Professors UB: Les autoritats d'aquesta llista esdevenen un clar exemple per anar més enllà del catàleg, tenint especial cura del personal docent i investigador de la institució. Amb la introducció de camps locals (910, 920) ens és permès relacionar aquestes autoritats molt especialment amb el DDUB i amb la base de dades GREC, així com també amb les diferents bases de dades de fons personals de la UB, el RACO, TDX, MDC i el RECERCAT. D'altra banda els camps d'enllaç (024, 856) ens permeten relacionar-les amb el catàleg d'autoritats internacional VIAF, amb bases de dades de recerca (ORCID), d'identificadors (Scopus i Research-ID) i textuals (DDUB, GEC)
17. [22] La llista de Rectors UB es va iniciar el 2013 dins el projecte conjunt, entre diferents unitats, de crear a la Viquipèdia els articles dels diferents rectors de la Universitat de Barcelona, des dels seus inicis amb l'Estudi General de Barcelona passant pels cancellers de la Universitat de Cervera i fins l'actual rector. A nivell d'autoritats es va plantejar com una prova pilot per incloure tota la informació que es tenia sobre cada un d'ells utilitzant els nous camps que el MARC21 havia introduït per poder fer constar de forma normalitzada les informacions que la nova normativa RDA preveu (camps d'activitat, entitats relacionades, ocupació, etc.) de manera que la consulta dels registres ofereix una informació complementària al que fins el moment estàvem habituats. A banda dels enllaços externs pertinents tots tenen accés al seu article a la Viquipèdia, i sempre que ha estat possible a la seva imatge. Així a banda de potenciar la història de l'entitat aquesta llista ha servit també per posar a prova la capacitat que el sistema, utilitzat fins el moment, té per adaptar-se al que es pensa que han d'arribar a ser les Autoritats UB.

Cap a on volem anar?

18. [23-24] És difícil predir el futur, atès que aquest depèn de molts factors, però si es té clar cap on volem anar: es vol que les Autoritats UB segueixin l'evolució mantinguda fins ara, tot ampliant el seu potencial amb l'assimilació i la màxima explotació de les noves normatives, el binomi RDA-Marc21. Aquest camí hauria de portar el catàleg a ser una eina clau que donés tota la informació pertinent a cada un dels encapçalaments i també ampliés l'accés als recursos d'informació. Aquest objectiu es pot aconseguir entre d'altres formes amb la participació en projectes de cooperació, interns i externs a la nostra Universitat. Seguint aquest camí s'està valorant, per exemple, la col·laboració amb DIALNET on, de tirar endavant, d'una banda es treballaria en la seva bases de dades les autoritats dels professors de la Universitat i d'altra des de cada un dels seus registres a les Autoritats UB es podria accedir als documents que aquest tinguin a Dialnet.



Per visualitzar una mica cap on es vol tendir tenim l'exemple del WorldCat Identities. Si recuperem l'entrada de Quim Monzó hi trobem a la columna de la dreta el noms alternatius i les llengües en que es poden trobar les seves obres al catàleg, en el centre el número d'obres que hi té, les funcions que fa en elles (traductor, autor,...), altres autors amb qui ha col·laborat. Tota una informació que el sistema informàtic que el suporta és capaç d'extreure des del mateix catàleg bibliogràfic.

Es vol doncs que Autoritats UB segueixi sent una eina imprescindible en l'ajuda de la cerca d'informació tant pels nostres usuaris com per a tothom que hi pugui estar interessat. Si ho aconseguim tenim el futur assegurat.